

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ Κ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1900

ΑΡΙΘ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο (πρόεδρος)
† 'Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† 'Ο 'Αρχιεπ. τῆς 'Ι. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ (ταμίας)
† 'Ο Μέγας 'Αρχιεπίσκοπος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
ΧΡ. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 28
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση
Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 'Ιανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — 'Ο πατριάρχης Φώτιος ὡς πα-
τήρ ἅγιος τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς Ἐκκλησίας — Ἀνάλεκτα
ἐκ τῶν πατριαρχικῶν Κωδίκων — Κώδιξ τῆς 'Ι. Μητροπόλεως
Καστορίας καὶ τινὰ βιβλία ἀποκείμενα ἐν τισὶ τῶν Ἐκκλησιῶν
αὐτῆς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείου Φιλάρτου Βαφεί-
δου — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Παῦσις μητροπολίτου Προικοννήσου.* — Ἐν τῇ
τακτικῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης,
συνεχισθεῖσα καὶ μετὰ μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη ἡ τε-
κθεσίς τοῦ εἰς Προικοννήσον ἐξαρχικῶς μεταθέντος
θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως Ἱερωνύμου
ἀφορώσα τὸ μητροπολιτικὸν ζήτημα καὶ ἡ ἀπολογία
τοῦ κατηγορουμένου μητροπολίτου Προικοννήσου Βε-
νεδίκτου. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τε ἐκθέσεως καὶ
τῆς ἀπολογίας ταύτης καὶ τῶν λοιπῶν σχετικῶν ἐγ-
γράφων καὶ καταθέσεων ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος
προέβη εἰς τὴν πύσιν τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου
ὀρίσασα ὡς τόπον διανομῆς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
Προύσαν.

— *Ἐκλογή μητροπολίτου Προικοννήσου.* — Τῆς
μητροπολιτικῆς ἑδρῆς τῆς ἐπαρχίας Προικοννήσου κε-
νωθείσης ἕνεκα τῆς πύσεως τοῦ μητροπολίτου, ἡ
ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ χθесινῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ
προέβη εἰς πλήρωσιν αὐτῆς. Προταθέντων ὅθεν ὑπο-
ψηφίων τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Σωζοαγα-
θουπόλεως Παρθενίου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκό-
πων Ἀρδαμερίου Σωφρονίου καὶ Ἀβύδου Νικοδήμου,
καὶ ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ
πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνεδρίας, ἐξε-

λέγη μητροπολίτης Προικοννήσου ὁ Σωζοαγαθουπό-
λεως Παρθένιος.

— *Νέος συνοδικός.* — Τῇ ἐσπέρᾳ τῆς παρελθού-
σης Τρίτης ἀρίκετο εἰς βρασιλεύουσαν ὁ ἐκ τῶν νέων
συνοδικῶν σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀδριανου-
πόλεως Κύριλλος προὑπαντηθεὶς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ.
Π. ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Δευτερεύοντος Παρθενίου, καὶ
τῇ ἐπαύριον Τετάρτῃ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Πανα-
γιότητα.

— *Ἰωακείμιον Παρθεναγωγέον.* — Τῇ παρελ-
θούσῃ Δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
μετέβη εἰς τὸ Ἰωακείμιον Παρθεναγωγέον ἐν συνο-
δίᾳ τῆς Α. Σεβ. τοῦ μητροπολίτου Βερροίας Κωνσταν-
τίου, Προέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ καθιδρύματος, καὶ
παρέστη εἰς τὰς παραδόσεις.

— *Μητροπολίτης Σηλυβρίας.* — Ἀδείξ τῆς Ἐκ-
κλησίας, ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν μητροπολίτης Σηλυβρίας
ἀπῆλθε τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ εἰς Ἐπιβάτας ὅπως τε-
λέσῃ τὸ καθιερωμένον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπάσεως
τῆς ψυχῆς τοῦ αἰοδήμου ἱδρυτοῦ τῶν αὐτόθι φερωνύ-
μων Ἐκπαιδευτηρίων Ἀρχιγένοῦς Σαράντη. Σήμερον
δὲ ἐπνέκαμψεν εἰς βρασιλεύουσαν.

— *Ἐπίσκεψις.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ὁ πα-
νοσιολογιώτατος Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
ἐπισκέψατο ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὴν Α.
Ε. τὸν ἀπὸ τινος ἀσθενοῦντα Αὐλάρχην τῶν Ἀνακτό-
ρων Γαζῇ Ὁσμάν πᾶσιν καὶ διερμήνευσε τὰς ὑπὲρ
ταχείας ἀναρρώσεως αὐτοῦ εὐχὰς τῆς Α. Θ. Πανα-
γιότητος.

— *Ἀπορομὴ παρασῆμων.* — Ἐλλείπει σχετικῶν
ἀκριβῶν πληροφοριῶν ἀπέσχομεν ν' ἀναγράψωμεν ἐν
προηγούμενῳ φύλλῳ ἡμῶν καὶ πράττομεν τοῦτο πᾶν
εὐαρέστως σήμερον, ἀγγέλλοντες ὅτι ἡ Αὐτοκρατορι-
κὴ Ρωσικὴ Κυβέρνησις τιμῶσα τὰ ἐξαιρετὰ προσόντα
τῆς Α. Πανιερότητος τοῦ τέως ἐν Ρωσίᾳ Ἐπιτρόπου

τοῦ Πανηγίου Τάφου, καὶ νῦν τοιοῦτου ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ἀρχιεπισκόπου Νεαπόλεως Ἀρσενίου ἀπένευθεν αὐτῷ τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Βλαδимиρου Β' τῆς ῥωσ. Τὸ παράσημον μετὰ τῶν διασήμων ἐκόμισε προχθὲς τῇ Α. Πανιερότητι εἰς τῶν διερμηνέων τῆς ἐνταῦθα ῥωσικῆς πρεσβείας μετὰ λίαν κολακευτικῆς συγχρητηρίου ἐπιστολῆς τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας Ζηνόβιου.

Συγχαίροντες τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Νεαπόλεως Ἀρσενίῳ ἐπὶ τῇ τιμητικῇ ταύτῃ διακρίσει πεπεισμεθα ὅτι ἡ Α. Πανιερότης θέλει καὶ παρ' ἡμῖν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀξιεπαίνου ζήλου ἐργασθῆ καὶ ἐξίσου εὐδοκίμησῃ, ἐπ' ἀγαθῶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἣν τοσοῦτον ἐπαξίως ἀπὸ ἐτῶν οἶδεν ὑπηρετεῖν καὶ ἀντιπροσωπεύειν.

— *Ἀφίξεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἀφίκετο εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, ἐξ Ἀδριανουπόλεως προερχόμενος, ὁ ἐκ τῶν λογίων μοναχῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων προθύμων συνεργατῶν Χρυσόστομος Λαυριώτης καταλύσας παρὰ τῷ προσωρινῷ ἀντιπροσώπῳ τοῦ ἁγίου Ὁρους πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτῃ Διονυσίῳ Χαραλάμπει, μεθ' οὗ καὶ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

— *Κανονισμὸς Θεολογικῆς Σχολῆς.* — Ὡς ταῦτως καὶ κατὰ τὰς δύο συνοδικὰς συνεδρίας τῆς Τρίτης καὶ Πέμπτης ἐξηκολούθησεν ἡ κατ' ἄρθρα συζήτησις τοῦ νέου Κανονισμοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

— *Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης.* — Ὁ ἄρτι διορισθεὶς ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δράμας ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Εἰκοσιφοινίσσης πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης Μακάριος τηλεγραφικῶς ἡγγεῖλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι αἰσίως ἀφίκετο καὶ ἐγκαρδίου ἔτυχεν ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τῆς Μονῆς.

— *Περιουσία Μητροπολίτου Σισανίου.* — Ἐξέρχας πρὸς παραλαβὴν τῆς περιουσίας τοῦ αἰοιδίμου μητροπολίτου Σισανίου Ἀθανασίου διωρίσθη ἐν τῇ χθесινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν ἐφημερίων Ἀνθιμος.

— *Κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου.* — Τῇ μεθαύριον Γ' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον: ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ Δημήτριος Γεωργιάδης· ἐν Τζιβαλίῳ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Φιλόθεος· ἐν Μουχλίῳ ὁ ἱεροδ. Γρηγόριος Παπαδόπουλος· ἐν Βλατάῳ ὁ Τριτεύων Βενιαμίν· ἐν Ἐδινέκαπυ (Κυριακῇ μ. μ.) ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος· ἐν Τόπκαπυ ὁ ἱεροδ. Σπυρίδων Βλάχος· ἐν Ὑψωμαθείοις (Ἐκκλ. ἀγ. Κωνσταντίνου) Καλλίνικος Δελικάνης· ἐν Ἐξ Μαρχαροῖς ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Μελέτιος Κοτρόζος· ἐν Βλάχκῳ ὁ προϊστάμενος ἱερεὺς Ἀθανάσιος Λάσκαρης· ἐν Κοντοσκαλίῳ (Ἐλπίδος) ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Ἀντώνιος Ἀντωνίνης· ἐν Γαλατᾷ (ἐκκλ. Χριστοῦ) ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος ἅγιος Συννάδων Εὐγέ-

νιος· ἐν Γαλατᾷ (ἐκκλ. ἁγίου Νικολάου) ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Δημητρίος Μοσχόπουλος· ἐν Γαλατᾷ (Πανηγίος) ὁ ἱερ. προϊστάμενος ἀρχιμ. Αἰμιλιανός Δάγκουλας· ἐν Σταυροδρομίῳ (ἐκκλ. Παναγίας) ἀρχιμ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης· ἐν Εὐαγγελιστρίᾳ ὁ ἱερεὺς Ἀλέξανδρος Ζώτος· ἐν Ταταούλοις ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος θεοφιλέστατος ἅγιος Παμφίλου Μελισσηνός· ἐν Φερίκιοις ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Νικηφόρος· ἐν Μ. Ρεθύματι ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Μιχαὴλ Τριανταφυλλίδης· ἐν Νεοχωρίῳ ὁ προϊστάμενος ἱερεὺς Πανηγιώτης· ἐν τῷ Ἀγιοταφικῷ Μετοχίῳ ὁ ἱεροδ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάνης.

Ὁ πατριάρχης Φωτίος ὡς πατὴρ ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ καὶ Δ' καὶ Ε' ἀντίγραφον λειτουργικῶν Εὐαγγελίων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, διατηρουμένων δὲ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Κιέβῳ Ἀκαδημίας⁵⁴ καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κ]πόλει Μετοχίου τοῦ Πανηγίου Τάφου⁵⁵, βεβαίῳ τὴν αὐτὴν διατύπωσιν. Εἰς δὲ Πραξαπόστολος τοῦ 11-ου αἰῶνος, εὐρισκόμενος ἐν τῇ πόλει Κερτζίῳ, ἐν τῷ ἐκεῖ ἑλληνικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, διατάσσεται νὰ ἀπαγγέλληται τῇ 6-ῃ φεβρουαρίου ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Φωτίου ἡ ἀποστολικὴ περικοπὴ ἡ καθωρισμένη διὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Μεθοδίου τοῦ ἐμολογητοῦ καὶ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.⁵⁶

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανά, ἴσως δὲ καὶ πλέον ἢ ἱκανά, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ διὰ τοῦ Hergenroether καὶ Martinov καὶ τοιούτων ἐτέρων συγγραφῶν ἐτχηματισμένη πρόληψις κατὰ τῆς ὡς ἁγίου μνήμης τοῦ πατριάρχου Φωτίου εἶναι παντελῶς ἀβάσιμος· τὸ δὲ παραδόξοτατον εἶναι, ὅτι οἱ τοιοῦτοι συγγραφεῖς ἀποσιωπῶσι τὸν ἀπὸ τοῦ 880-οῦ ἔτους ἄχρι τοῦ τῆς ἀρχῆς τοῦ 12-ου αἰῶνος ἐπικρατοῦντα σεβασμὸν ἐν ταῖς λατινικαῖς ἐκκλησιαστικαῖς πρὸς τὴν μνή-

Συνέχεια ἀπὸ σελ. 95—96 καὶ τέλος.

54. Ἀρχιμ. Σέργιος, ἐνθ. ἀνωτ. καὶ εἰδήσεις ἐκ γραμμάτων.

55. Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος ἐν Κωνσταντινουπόλει, τ. 2, σ. 63. Ὁ ἐν Μετοχίῳ κώδις ἔφερε πρότερον τὸν 426ον ἀριθμὸν· παρὰ τῷ Casper Gregory (Prolegomena σ. 768) ἀριθ. 794ος.

56. Α. Ἰβίνωφ. Χειρόγραφος Ἀπόστολος ἑλληνιστὶ κτλ. (ρωτ.) Ὁρα Σημειώματα Αὐτοκρατορικοῦ Ρωτικοῦ Ἀρχαιολ. Συλλόγου, τ. 1, σ. 175. Καὶ εἰδήσεις ἐκ γραμμάτων.

μην τοῦ Φωτίου. Τὸ πρῶτον τοῦτο εἶναι δῆλον ἐκ τῆς ὑφισταμένης τότε κατὰ μακρὰς περιόδους δογματικῆς ἀμα καὶ ἀδελφικῆς συμπνοίας τῶν πατριαρχῶν Ρώμης, Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἐφ' ὅσον δηλαδὴ ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία διὰ τῶν ὀρθοδόξων παπῶν τῆς ἐτῆρει τὰς γενομένας ἐν τῇ 8-ῃ οἰκουμένην συνόδῳ (879—880) συμβάσεις καὶ ὑποσχέσεις· τοῦτ' αὐτὸ εἶναι δῆλον σαφέστερον ἐκ τῶν παλαιῶν λατινικῶν νομοκανόνων. Οὕτως ὁ πρεσβυτεροκαρδινάλιος Θεόδοτος (Deusdedit) ἐν τῷ οἰκείῳ νομοκάνονι τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὃν ἀφιέρωτε τῷ πάπῃ Βίκτορι τῷ 3-ῳ (1086—1087), κάπως ἐμπαίζει τοὺς ἀποδεχομένους τὴν κατὰ Φωτίου σύνοδον (869—870) ὡς δῆθεν 8-ην οἰκουμένην σύνοδον, λέγων quae a suis conditoribus VIIIa dicitur⁵⁷. Ἐτερος πάλιν λατινικὸς νομοκάνων, τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Ἰβωνος φερόμενον Decretum, ὅπερ ἦτον εἰς χρῆσιν τῶν ἐπισκόπων τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 11-ου αἰῶνος, περιέχει ἐν τῷ 4-ῳ βιβλίῳ ταῦτα· «Cap. 76. Constantinopolitanam synodum eam quae contra Photium facta est non esse recipiendam. Iohannes VIII patriarchae Photio: Illam quae contra Photium facta est Constantinopoli synodum irritam facimus et omnino delevimus, tum propter alia, tum quoniam Adrianus papa non subscribit in ea. — Cap. 77. De eodem. Ioannes papa apocrisariis suis: Dicetis quod illas synodos quae contra Photium sub Adriano papa Romae vel Constantinopoli sunt factae, cassamus et de numero sanctarum synodorum delemus»⁵⁸. Οὕτω μέχρι τοῦ τῆς ἀρχῆς τοῦ 12-ου αἰῶνος ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία κατεδίκαζεν εἰς ἀχρηστίαν τὴν κατὰ Φωτίου σύνοδον τῶν ἐτῶν 869—870, δεχομένη ὡς 8-ην σύνοδον αὐτὴν ἐκείνην, δι' ἧς αὐτὸς ὁ Φώτιος εἶχεν ἀποδειχθῆ ἐν τῇ Δύσει πατριάρχης κανονικώτατος, ἡγιασμένος ἀνὴρ, πατὴρ καὶ ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐννομώτατος· τοσοῦτο δὲ τῆς συνόδου αὐτῆς τὸ κῶρος ἦτο μέγα ἐν

τῇ Δύσει, ὥστε καὶ οἱ κανόνες αὐτῆς περιεφέροντο ὡς ὑποχρεωτικοὶ ἐν τοῖς παλαιῶς λατινικοῖς νομοκάνοσιν. Οὕτως ἐν τῷ 7-ῳ βιβλίῳ τοῦ Decretum περιεσώθη ὁ 2-ος κανὼν ὑπὸ τὸν ἐξῆς τύπον⁵⁹: «Cap. 149. Quod episcopus monachus factus ad pontificatum reverti non potest. Ex actione quinta synodi Constantinopolitanae trecentorum et octoginta trium patrum, sub Ioanne papa VIII, cui praefuit Petrus presbyter cardinalis et Paulus Anconitanus episcopus et Eugenius Ostiensis episcopus. Apocrisarii papae dixerunt: Hoc nequaquam apud nos habetur, ut quicumque de pontificali ordine ad monachorum, id est poenitentium, descenderit vitam, ulterius possit ad pontificatum reverti. Item. Praecepit sancta synodus ut quicumque de pontificali dignitate ad monachorum vitam, et ad poenitentiae descenderit locum, nequaquam iam ad pontificatum resurgat. Monachorum enim vitam subiectionis verbum habet et discipulatus non docendi, vel praesidendi vel pascendi alios».

Καὶ μετὰ τοιαῦτα μαρτύρια, δι' ὧν εἶναι φανερόν· ὁ πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὰ ἔργα τοῦ Φωτίου σεβασμὸς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ δύο καὶ πλέον αἰῶνας μετὰ τὸν δεδοχσμένον ἐν ἀγιότητι θάνατόν του, ἀπορον εἶναι ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Δύσει ἄνθρωποι πάσῃ δυνάμει ἀγωνιζόμενοι διὰ συγγραφῶν νὰ διασύρῳσι κατὰ σκοπὸν τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦσαν μακαρίαν αὐτοῦ μνήμην· ἀλλὰ πρὸς τοὺς τοιοῦτους, ἐμμένοντας, θρεῖται ἀπλῶς ἡ ὑπόμνησις τῶν ἐξῆς τοῦ προφήτου Σολομῶντος ρημάτων· ἀτότε στήσεται ἐν παρρησίᾳ πολλῇ ὁ δίκαιος κατὰ πρόσωπον τῶν θλιβόντων αὐτόν καὶ τῶν ἀθετούντων τοὺς πόνους αὐτοῦ· ἰδόντες ταρχθήσονται φόβῳ δεινῷ καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τῆς σωτηρίας· ἐροῦσιν ἑαυτοῖς μετανοοῦντες καὶ διὰ στενοχωρίαν πνεύματος στενάζοντες· Οὗτος ἦν, ὃν ἐσχομέν ποτε εἰς γέλωτα καὶ εἰς παραβολὴν ὀνειδισμού· οἱ ἄφροντες τὸν βίον αὐτοῦ ἐλογισάμεθα μανίαν καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἄτιμον· πῶς κατελογίσθη ἐν υἱοῖς Θεοῦ καὶ ἐν ἀγίοις ὁ κληρὸς αὐτοῦ ἐστιν; ἄρα ἐπλανήθημεν ἀπὸ ὁδοῦ ἀληθείας καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης φῶς οὐκ ἔλαμψεν ἡμῖν»⁶⁰.

Ἐν Πετροπόλει, 5 ὁκτωβρίου 1898.

Ἀ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

57. Deusdedit, presbyteri cardinalis tituli Apostolorum in Eudoxia, Collectio canonum e codice Vaticano edita a Pio Martinucci, praefecto altero bibliothecae Vaticanae, Venetiis 1869, σ. 1. Ἐν τῷ λατινικῷ τούτῳ νομοκάνονι κατεχωρίσθησαν καὶ περιεκοπῆ τῶν πρακτικῶν τῶν ἐπὶ Φωτίου συνόδων τῶν ἐτῶν 861 καὶ 879—880, εἰς μαρτυρίαν ἀναμφιβόλως ὅτι τῶν συνόδων τούτων τὰς πράξεις ἀνεγνώριζεν ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία.

58. S. Iyonis Carnotensis episcopi opera omnia, ἔκδ. J. P. Migne, Paris 1855, σ. 283.

59. Αὐτόθι σ. 581.

60. Σοφία Σολομῶντος ε', 1—24.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

ἐκδιδοῦντος

Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Φοροπούλου Δ. Φ.

ἀρχιερέως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Σύστασις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.

Διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν συμφωνητικοῦ γράμματος γίνεται δῆλον ὅτι κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ βουλὴν τῆς ἐνδημούσης ἱερᾶς συνόδου καὶ τῆς πανεκκλησίᾳ καὶ πανευγενούς χορείας τῶν προϋχόντων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν πληρώματος καὶ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας ἀπεφάνθη δι' ἡμετέρας προτροπῆς συστηθῆναι τυπογραφίαν ἐν τοῖς περιβάλοις τῶν Πατριαρχείων, καὶ συνεφωνήθη μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ τιμιωτάτου τυπογράφου Πογόζη Ἰωάννου τοῦ ἐξ Ἀρμενίων ἔχειν τὴν ἐπιστάσιν τῆς τυπογραφίας ταύτης εἰς χρόνον ὁλόκληρον ἕνα ἀπὸ τῆς σήμερον, καὶ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἔργου αὐτοῦ μετὰ προθυμίας, καὶ διδάσκειν τὰ τῆς τέχνης αὐτοῦ τοὺς διωρισμένους ἐργάτας, καὶ λαβεῖν παρ' ἡμῶν κατὰ τὸν ἐνεστώτα χρόνον ἕνεκα τῆς ἐπιστάσεως καὶ τοῦ κόπου αὐτοῦ δύο χιλιάδας τῶν γροσίων, μὴ ἔχειν δ' ὅμως μετοχὴν τινὰ ἐν τοῖς τυπωθεῖσι βιβλίοις, ἀλλ' ὅσα ἂν γίνωσι περὶ τὰ τυπωθέντα βιβλία, καὶ περὶ τὴν τυπογραφίαν καὶ περὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν ὕλην τῶν βιβλίων, καὶ εἰς μισθοὺς τῶν κοπιώντων καὶ δουλευόντων ἔξοδα καὶ δαπανήματα, ἀποδίδοσθαι παρὰ τοῦ ἀποκατασταθσομένου παρὰ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος ἐπιστάτου καὶ ἐφόρου τῆς τυπογραφίας ταύτης, καὶ τὰ διατυπούμενα ὡς ποτὲ βιβλία ἔχειν προηγουμένως ἐγκρίνεσθαι παρ' ἡμῶν καὶ ἐπιθεωρεῖσθαι, καὶ δι' ἀδείας ἡμετέρας καὶ συνεινέσεως τῆς ἱερᾶς Συνόδου οὕτω διατυποῦσθαι, καὶ κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν ἐπανέλθε τὴν φροντίδα τῆς τυπογραφίας ταύτης ἢ αὐτοῦ τιμιότητος, καὶ ὑπέσχετο ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐν τῷ διωρισμένῳ κοινῷ τόπῳ, καὶ ἐκτελεῖν ἀόκνως τε καὶ προθύμως, καὶ ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ μέρει ἐργάζεσθαι τυπογραφίαν, οὐδέ διατυποῦν ἄλλα βιβλία ἐλληνικὰ ἢ ἀπλᾶ ρωμαϊκὰ τῆς τετριμμένης κοινῆς ἡμῶν διαλέκτου, εἰ μὴ μόνον ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῇ κειμένῃ ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ, καὶ τοιαῦτα ὅσα ἂν ἐγκριθῶσι καὶ διορισθῶσι παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶς· ἐπὶ τοιαύταις οὖν συμφωνίαις ἐγένοντο δύο ὅμοια ἐνυπόγραφα παρ' ἡμῶν γράμματα πρὸς ἀσφάλειαν.

αψζη'. Ἰουνίου α'.

† Ὁ Γρηγόριος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
βεβαιοί.

ΣΗΜ. Γράμμα τοῦ ἀπὸ Σμύρνης Γρηγορίου τοῦ Ε' κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ πατριαρχίαν ἐκδοθέν, ὅπερ μὴ ὑπάρχον ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδεσσιν, ἐθεωρήθη εἰς τὸ πατριαρχικὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε' κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1898, νῦν εὐρηται ἐν τῇ 232 σελίδι τοῦ ΙΒ' πατριαρχικοῦ κώδικος προσκεκολλημένον.

ΚΩΔΙΞ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ

ΕΝ ΤΙΣΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΑΥΤΗΣ.

ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου

Διδυμοτείχου Φιλαρέτου Βαφείδου.

Ἐκ τῆς κατὰ προγενεστέρους χρόνους ἐκκλησιαστικῆς σημασίας καὶ περιωπῆς τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Καστορίας ὁρῶμενοι, πολλάκις κατὰ τὴν δεκαετὴ αὐτῇ ποιμαντορίαν ἡμῶν τὰ χωρία αὐτῆς καὶ τὰς μὲν ἐπισκεπτόμενοι, μετὰ ζήλου φιλόστορος ἡμενῶμεν πρὸς ἀνίχνευσιν μνημείου τινὸς γραπτῆς ἢ ἀγγράφου, χρησίμου τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ἱστορίᾳ αὐτοῦ τοῦτο ἐπράξαμεν οὐχ ἀπαξ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἔδρᾳ τῆς ἐπαρχίας, ἥς τοὺς πενήκοντα καὶ τέσσαρας ναοὺς¹ πολλάκις ἐπισκερθίνοντες, ὡς καὶ τὴν βιβλιοθήκην τῆς κοινότητος, ἡλπίζομεν εὐρεῖν τι ἄξιον λόγου εἰς τὰ ἡμέτερα ἀναφερόμενον, ἀφοῦ δὴ πολλάκις παρὰ γέροντος φιλόστορος καὶ τοῦτ' αὐτὸ ὡς ζῶσα ἱστορία χρησιμεύοντος ἡκούσαμεν, ὅτι πολλὰ πρὸ ἐξηκονταετίας χειρογράφα καὶ δὴ μεμβράνινα διεσώζοντο ἐν τε τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει καὶ τοῖς λοιποῖς ναοῖς τῆς πόλεως, καὶ ὅτι πολλὰ τούτων ἀλόγως διεσκορπίσθησαν καὶ κατεστράφησαν, τῶν κυριῶν τῶν ἀρχόντων, ὡς εἶχεν ἀκούσας, μεταχειριζομένων τὰ φύλλα τῶν χειρογράφων ἐν ταῖς ἡλακταῖς αὐτῶν πρὸς περιδείξιν καὶ συγκράτησιν τοῦ ὅπερ ἔκλωθον ἐρίου. Δυστυχῶς αἱ ἐλπίδες ἡμῶν πολλάκις διεψεύσθησαν, ὅτε κατὰ τὸν πρελθόντα χειμῶνα ἐξ ἀφορμῆς διατάξεως τῶν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς κοινότητος βιβλίων, συνωδᾷ τῇ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1898 πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἐγκυκλίῳ, ἐνετύχομεν ἐν τινὶ παλτιῷ κιβωτίῳ τῷ περὶ οὗ ἔσται ὁ λόγος Κώδιξι τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ὡς καὶ χειρογράφοις· τισὶ βιβλίοις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἄλ-

1 Οἱ πλείστοι τῶν ναῶν τούτων μικροὶ τυγχάνουσι καὶ ἤδη κατηρειπωμένοι, μηδεμίαν ἱστορικὴν ἀξίαν ἔχοντες· ὀλίγοι αὐτῶν ὡς ὁ τῶν Ταξιαρχῶν, τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τῆς Παναγίας ἔχουσι σημασίαν τινά, ἀνάγοντες τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς κυριάρχίας τῶν Βουλγάρων καὶ Σέρβων.

λων, ἀποκειμένους ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ τῆς ἐνορίας Μουζεβίκη, τῆς Παραρίας τῆς Ἐλεούσης καὶ τοῦ Ἀγίου Λουκά ἐν Ἀπόζαρι. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ εὑρημα δὲν ἀνταπεκρίθη πρὸς τὸν διακαῆ ἡμῶν ζῆλον καὶ τὸν πόθον, διότι ἐκτός τοῦ ἐκ μεμβράνης ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὰ λοιπὰ ἐπὶ χάρτου ἀπλοῦ γεγραμμένου κακῶς καὶ ἀνορθογράφως ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, οὐδὲν ἕτερον περιέχουσιν εἰ μὴ γνωστὰς ἱεράς ἀκολουθίας καὶ λόγους τινὰς πατέρων τῆς Ἐκκλησίας· γνωστὰ ἐπίσης περιέχει καὶ ὁ Κώδιξ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως, τοῦλάχιστον τὰ πλείστα ἐξ ὧν οἶδαμεν, πολλὰ ὅμως καὶ ἀγνωστα, γενικωτέρως καὶ μερικωτέρως φύτως, οὐχ ὅπως δὲ ἀδιάφορα τῷ περὶ τὰ ἡμέτερα ἀσχολουμένῳ ὅπως δὴ ποτε μηδαμῶς ἀξιοῦντες ὅτι ἀνεκαλύψαμεν καινόν τι, φρονοῦντες ὅμως ὅτι καὶ τοιαῦτα ὄντα τὰ εὐρεθέντα, δύνανται ἐν πολλοῖς χρησιμεῦσαι τοῖς περὶ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν ἀσχολουμένοις, παρέχοντες ὧδε σύντομον αὐτῶν περιγραφὴν καὶ περίληψιν, ἀρχόμενοι τοῦ Κώδικος.

Ὁ Κώδιξ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας μήκους μὲν 35 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, πλάτους δὲ 24, περιέχει ἐν ὅλῳ 147 σελίδας σφῆς καὶ ἀκεραίας ἐπὶ χάρτου παλαιοῦ· ὡς ὅμως φαίνεται ἐκ τοῦ δεσμάματος τοῦ βιβλίου καὶ τῶν πινακιδίων αὐτοῦ, τὰ ἡμίση τῶν φύλλων αὐτοῦ ἐξέπεσαν, ἀγνωστόν πως, νῦν ὑπαρχόντων μόνον 73, καθαρῶς γεγραμμένων καὶ κατὰ τὸ πλείστον ὀρθῶς. Ἐν ἀρχῇ τοῦ Κώδικος ἐπὶ φύλλου ἀγράφου, διὰ χαρακτῆρος γραφικοῦ διαφόρου τῶν ἐν αὐτῷ, φέρονται τὰ ἐξῆς: Ἀνηγέρθη ὁ παρὼν Κώδιξ ἐπὶ τῆς μεταθέσεως τοῦ πατριαρχίου, Λογιωτάτου καὶ θεοπροχειρίστου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Καστορίας, ὑπερτίμου τε καὶ πρωτοθρόνου τῆς Ἀ'. Ἰουστιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἡμῶν δ' αὐθέντου καὶ δεσπότου, Κυρίου Κυρίου . . . τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου δυστυχῶς ἐλλείπει. Ἀλλ' ἐκ τινος σημειώματος κεκμενένου ἐν τῷ προηγούμενῳ ἀγράφῳ φύλλῳ καὶ λέγοντος: „ἀφ' ἧς. Νοεμβρίῳ γ' ἡ μεταθέσις γέγονε τοῦ Ἀγίου Καστορίας Κυρ Εὐθυμίου, ἡδυνάτο τις συμπεράναι ὅτι ἐπὶ τοῦ Μητροπολίτου Εὐθυμίου ἀνηγέρθη καὶ ὁ Κώδιξ οὗτος· ἀλλὰ κατὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης μαρτυρεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Κώδιξ ἀρχόμενος δι' ἐγγράφου ἀπὸ τοῦ 1665 ἐπὶ Μητροπολίτου Δαυίδ, εἶναι γεγραμμένος διὰ διαφόρου χειρὸς καὶ χαρακτῆρος ἐκάστοτε, καὶ ὅτι ἐπομένως εἶναι πρωτόγραφος καὶ οὐχὶ ἀντιγεγραμμένος, φέρων πολλαχού τῶν πράξεων αὐτοῦ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν Ἀχριδῶν, καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Μητροπολιτῶν Καστορίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν αὐτογράφων· τινὲς μάλιστα τῶν ἐν αὐτῷ πράξεων φαίνονται γεγραμμέναι διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ Καισαρίας Δαυίδ, ὡς δύνανται τις εἰκάσαι ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ χαρακτῆρος τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ καὶ τῶν πράξεων· ὥστε ἀναμφιβόλως ὁ κώδιξ

εἶναι ἀρχαιότερος τοῦ 1756, ἢ δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σημειώσις τῆς μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Εὐθυμίου ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου, ἐγένετο χάριν ἀναμνήσεως, ὡς τοῦτο πολλάκις ἐν πολλοῖς βιβλίοις παρατηρεῖται.

Πρῶτον ἐγγράφον ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ἀπὸ τῆς 1—5 αὐτοῦ σελίδος διήκον, ἀναφέρεται τὸ ἴσον τῆς καθαιρέσεως Θεοφάνους, ἐπιπάτου τοῦ Θρόνου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν. Περὶ τούτου λέγεται ὅτι ἀνενεχθέντων εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον (Κων)πόλεως τοῦ Μητροπολίτου Καστορίας Διονυσίου καὶ ἄλλων Καστοριέων καὶ λοιπῶν τοῦ κλίματος τούτου, ἡ ἱερὰ Σύνοδος λαβούσα ὑπ' ὄψει τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, α'.) ὅτι ἱερομόναχος ὢν κατέλαβε τὸν θρόνον τοῦ Γρεβενῶν, καὶ μὴ χειροτονηθεὶς ἐξῆσκε καθήκοντα ἐπισκόπου· β'.) ὅτι ἐξαπατήσας τὸν Ἀχριδῶν Ἰγνάτιον, ἄνδρα κοῦρον τὰς φρένας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας ἀγνωστον, ἐχειροτονήθη ὑπ' αὐτοῦ παρανόμως· γ'.) ὅτι ἐνῶ οἱ Μητροπολίται τοῦ κλίματος ἐξελέξαντο ἕτερον ἀρχιεπίσκοπον, οὗτος (ὁ Θεοφάνης) μεταβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν κατέλαβε διὰ τῶν κρατούντων τὴν ἀρχιεπισκοπὴν, πρὸς δὲ ὅτι ἅμα ἦν ἐπίσκοπος, μοιχός, κλέπτης, καὶ καταπατήσας τὰ ὅρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καθήρπασε τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βερροίας Νέουσαν, καθήρπασεν αὐτὸν τοῦ ἀξιώματος τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ ἱερωσύνης, ἀπλοῦν μοναχὸν Θεοφάνην ἀνακηρύξασα. Ἡ καθαιρέσις ἐγένετο ἐν Κων)πόλει ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος Ε'. 1676 ἐπὶ Πατριάρχου Διονυσίου· συνοπογράφησι δὲ αὐτὴν ὁ Ἀρτιοχίας Νεόφυτος, Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, εἴκοσι καὶ τρεῖς Μητροπολίται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ ὁ Καστορίας Δαβὶδ, Βοδερῶν Παρθένιος, Σισαρίου Διότιμος, Μογλενῶν Νικόδημος, Στρωμνιτῆς Μάξιμος, Γρεβενῶν Παγκράτιος, καὶ Πρεσπῶν Κοσμάς.

Ἐν σελίδι 6—7 τοῦ κώδικος, ἐπὶ ἔτους 1615 ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ καὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος Γ'. ὑπάρχει σημείωσις τοῦ Καστορίας Δαβὶδ περὶ πολέμου τῶν Ὀθωμανικῶν ἐν Γερμανίᾳ, περὶ πολλῶν δυστυχιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ περὶ λοιμοῦ, τῷ δὲ 1666 περὶ ἐμφανίσεως ψευδομεσίου τινός Ἰουδαίου ὀνόματι Ἰωσαμπα Ἰσιδῆ, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἐξηπάτησε πολλοὺς τῶν Ἑβραίων, εἰτα δὲ προσήλθε τῷ Ἰσλαμῷ· ἐν τῇ ἐβδόμῃ σελίδι ἀναφέρεται καὶ αὕτη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ψευδομεσίου τούτου, δι' ἧς προσεκάλει ταῖς Ἑβραίοις ὅπως ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ὡς τὸν ἀληθῆ Μεσσίαν—Ἐν ταῖς σημειώσεσι ταύταις ὁ Δαβὶδ ὑπογράφεται Πρωτόθρονος Μητροπολίτης Καστορίας.

Ἐν σελίδι 8, ἀναφέρεται πρᾶξις κληρονομικῆς δικασθείας ἐν τῇ Μητροπόλει Καστορίας ἐπὶ τοῦ Μητροπολίτου Δαβὶδ, τῷ 1666 Μαρτίου 7, προκαθημένου καὶ τοῦ Ἀχριδῶν Ζωσιμά, κάτωθεν δὲ τῆς πράξεως διὰ μελάνης πρασίνης γέγραπται: Ἐν μηνὶ Μαρτίῳ Ἰνδικτ. δ'.

Ἀκολουθῶς μέχρι τῆς 22 ας σελίδος ἀναγράφονται διάφοροι πράξεις, φύσεως ὅλως ιδιωτικῆς, ἐκτὸς τῆς ἐν σελίδι 16 ἡ ἀποφάσεως γενομένης τῷ 1675 Ἰανουαρίου 6 Ἰνδικτ. 12, καθ' ἣν δέον ὅπως διορισθῶσιν ἐπίτροποι Ἐκκλησίας (βεβαίως τῆς Μητροπόλεως) τὰ δὲ διάφορα ἔσοδα, τὰ ἐκ προθέσεων, κληρονομιῶν κτλ. διαμοιρῶνται ἐξ ἴσου ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἡ πολιτεία, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μόνον ἐν Καστορίᾳ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς χωρίοις.

Ἐν τῇ 22 ας σελίδι ἀναγράφεται ἴσον καθαιρέσεως τοῦ κρητικοῦ Ἱερομονάχου Γερασίου, ὡς αἰρετικοῦ ἢ καθαιρέσεως ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἀχριδῶν Ζωσιμά, συνυπογεγραμμένη καὶ ὑπὸ τοῦ προέδρου Βοδερῶν Ἀρσερίου, Καστορίας Δαβίδ, Πελαγονίας Ἰγνατίου, Κορυτζᾶς Ἰγνατίου, Γρεβενῶν Γρηγορίου, Στρωμνίτης Συμεῶν, Βελεγράδων Νεκταρίου, Σισανίου Παρθερίου, Μογλεῶν Νικοδήμου, Πρεσπῶν Ἀρσερίου καὶ Γέμπρης (Δεβρῶν) Εὐθυμίου. Ἐν μηνί Ἀπριλίῳ Ἰνδικτιῶνος στ'.

Μέχρι τῆς 42 ας σελίδος τοῦ κώδικος ἀναγράφονται πράξεις δικαστικαὶ ιδιωτικῆς φύσεως, μία δὲ τοιαύτη ἐν σελίδι 25 τῷ 1671 Ἰνδικτ. 10 δικασθεῖσα ἐπικυροῦται ἰδιοχείρως διὰ πρασίνης μελάνης ὑπὸ τοῦ Ἀχριδῶν Παραρέτου, συνυπογεγραμμένων τοῦ Καστορίας Δαβίδ, Στρωμνίτης Εὐθυμίου κτλ.

Ἐν σελίδι 42 ας ἀναγράφεται ἐπιστολὴ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Καστοριέων προτροπομένη τοὺς ἐν Καστορίᾳ τιμιωτάτους ἄρχοντας α:) ὅπως ὑποστηρίξωσι τὸν ἀδίκως συκοφαντούμενον καὶ καταδικωμένον μητροπολίτην αὐτῶν Δαβίδ καὶ β:) ὅπως γράψωσιν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Καστορίᾳ Μαρωλάκη, παρκαλεῦντες ἵνα συνεργήσῃ ὑπὲρ ἰδρύσεως σχολῆς ἐν Καστορίᾳ, ὡς εὐμοιροῦσι τοιούτων τὰ Ἰωάννινα, ἢ Ἀρτα, τὸ Ἀνατολικόν, ἢ Ἀθήνα καὶ ἡ Θεσσαλονίκη. 1682 Μαΐου 20.

Συνεπεία φαίνεται τῆς ἀνωτέρω προτροπῆς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ ἐν Καστορίᾳ ἄρχοντες διὰ πρακτικοῦ αὐτῶν καταχωριζομένου ἐν σελ. 45 καὶ ὑπὸ ἡμερ. 1682 Ἰανουρίου 6, ἀποφασίζουσιν ὅπως ὁ καταδικωμένος μητροπολίτης κατοικήσῃ ἐν τῇ μητροπόλει καὶ ἐξακολουθῇ ἐνεργῶν, οἱ δὲ ἄρχοντες ὑπόσχονται νὰ παρέχωσιν αὐτῷ τὴν ἑαυτῶν ὑποστήριξιν, ἐφόσον ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις τοῦ χρόνου τοῦ κλίματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καταζητεῖται ὁ Καστορίας.

Ἐν σελίδι 51 ἀναγράφεται πράξις ὑπὸ χρονολογίαν 1683 Ἀπριλίου 1, καθ' ἣν ὁ ἐκ Καστορίας Μαρωλάκης Γεωργίου, ἀφιεροῖ εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τῆς Μαυριωτίσσης¹ ἄσπρα 15,000, πρὸς κυβέρνησιν αὐτῆς.

1.) Μέχρι σήμερον σώζεται τὸ μονύδριον τοῦτο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐπὶ τῆς παλαιμνίου λωρίδος τοῦ ὑπὲρ τὴν Καστορίαν κειμένου βουνού, ἐπονομαζόμενον τῆς Μαυριωτίσσης, πιθανῶς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπέναντι κώμην Μαύροβον.

ἡ πράξις εἶναι ἐπικεκυρωμένη ὑπὸ τοῦ Ἀχριδῶν Γρηγορίου, διὰ μελάνης πρασίνης, προσυπογεγραμμένη δὲ ὑπὸ τοῦ πρώην Ἀχριδῶν Παραρέτου, τοῦ Καστορίας Δαβίδ, τοῦ Στρωμνίτης Μητροφάνους, τοῦ Βοδερῶν Νείλου, Βελεσσού Διορυσίου, Σισανίου Γερμανοῦ, Βελεγράδων Παρθερίου, Γρεβενῶν Θεοφάνους καὶ Δεβρῶν Μητροφάνους.

[ἔπεται συνέχεια]

† ΣΙΣΑΝΙΟΥ καὶ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Τῇ ἐσπέρα τοῦ παρελθόντος Σαββάτου ὑπὸ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Γρεβενῶν Δωροθέου καὶ τῇ ἐπαύριον Κυριακῇ ὑπὸ τῆς Δημογεροντίας τῆς πόλεως Σισανίου διεβιβάσθη τηλεγραφικῶς τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὸ λυπηρὸν ἄγγελμα ὅτι ὁ γηραιὸς μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀθανάσιος μετέστη τῶν τῇδε πολλῶν τὴν λύπην τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ποιμνίῳ καταλιπών.

Ὁ ἀείμνηστος ἱεράρχης, μελίχιος καὶ πρᾶος τὸν χαρακτήρα, ἐπεσπάσατο τὰς συμπαθείας καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ὅπουδήποτε εἶχε ταχθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξ Ἀνδρου ὁρμώμενος καὶ εἰς Βασιλεῦσαν ἐλθὼν εἰσῆχθη εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν, ἧς ἀποφοιτήσας τῷ 1860 διωρίσθη, προχειρισθεὶς ἅμα καὶ εἰς ἀρχιμανδρίτην, μεθ' ἐν ἔτος προϊστάμενος τῆς ἐν Ταυρίδι τῆς Περσίας ἀρτισυστάτου τότε ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος, ὁπόθεν μετὰ ἐξαετῇ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐπανακάμψας εἰς Βασιλεῦσαν προήχθη εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα κατὰ ὀκτώβριον τοῦ 1867 ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Ἀργυρουπόλεως καὶ διετέλεσε ἀρχιερατικὸς προϊστάμενος ἐν Γαλατῇ. Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1879 ἐγένετο ἐπισκοπος Μετρῶν καὶ Ἀθύρων καὶ κατὰ ἰούνιον τοῦ 1888 προήχθη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Κώου, ὁπόθεν μετὰ πενταετῇ πνευματικὴν διακυβέρνησιν μετετέθη κατὰ ἰούνιον τοῦ 1893 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἣν μέχρις ἐσχάτων θεοφιλῶς

ἐποίμειν ἀπολαύων τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Ἄμα τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι ἡ Α. Θ. Π. τὸ μὲν συνελυπήθη τηλεγραφικῶς τῇ Δημογεροντίᾳ τῆς πόλεως Σισανίου, τὸ δὲ ἐνετείλατο τηλεγραφικῶς τῷ μητροπολίτῃ Γρεβενῶν Δωροθέῳ ὅπως μεταβὰς κηδεύσῃ μεθ' ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρέπειας τὸν μεταστάντα ἱεράρχην, ἅμα δὲ σφραγίσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ αἰοδύμου ἱεράρχου.

† ΠΡ. ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ καὶ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΦΩΤΕΙΝΟΣ

Ὡσαύτως ἕτερον λυπηρὸν ἀγγελμα διεβίβασθη τηλεγραφικῶς τῇ Κυριακῇ πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Χίου Κωνσταντίνου. Ὁ ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν αὐτόθι ἐφησυχάζων θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πρῶην Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως Γρηγόριος ἐν γῆρα πίοι παρῆκε τῷ Πλάστῃ τὸ πνεῦμα. Ὁ μεταστὰς ἱεράρχης ἦν εἰς τῶν ἐπὶ πολυμαθείᾳ καὶ θεολογικαῖς γνώσεσι διακρινομένων ἀρχιερέων, ἐγκρατέστατος ἰδίᾳ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης, καθὼς καὶ τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, ὡς ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη διαβιώσας ἐν Μασσαλίᾳ. Τῇρξε κήρυξ τοῦ θείου λόγου εὐφραδέστατος καὶ διδάσκαλος τῶν ἱερῶν μαθημάτων δοκιμώτατος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διδάξας αὐτὰ ἐν τῷ Γυμνασίῳ τῆς Χίου, ὅπου διήλθε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου, ἀπολαύων τῆς ἀμερίστου ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν Χίων ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευματος. Ἐφ' ἱκανὰ ἔτη διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς περιπόστου Νέας Μονῆς Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, καθ' ἣ ἐνησχολήθη ὑπὲρ πάντα ἄλλον καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἱστορίας αὐτῆς, συντάξας β' βιβλίον τῶν Νεαμονησιῶν, ὃ συνεξέδωκε μετὰ τοῦ α' βιβλίου τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου Νικηφόρου τοῦ Χίου, τοῦ συγγραφέως τοῦ ἱεροῦ Λειμωναρίου. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ ἀείμνηστος Φωτεινὸς ἐνεσώματωσεν ὅλας τὰς ὑφισταμένας ἐν Χίῳ παραδόσεις περὶ τῆς Νέας Μονῆς καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς· ἐξέδωκε δὲ καὶ τὰ τοῦ ἀρχειοφυλακίου αὐτῆς ἔγγρα-

φα, μεγίστην παρασχὼν τῇ ἱστορικῇ ἐπιστήμῃ ὑπηρεσίαν. Ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία πλειστάκις ἐπωφελήθη τῆς ἀξίας τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ πολλὰς ἀνέθετο αὐτῷ δυσχερεῖς ἐξαρχικὰς ἀποστολάς, ἰδίᾳ εἰς Κρήτην καὶ Πάτμον, διὰ μονοστηρικὰ ζητήματα, κατὰ δὲ τὸ 1872 καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐπὶ διαδοχῇ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου καὶ νῦν Σμύρνης Βασιλείου. Τῷ 1881, κληθέντος μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ μακαρίτου Χίου Ἀμβροσίου Κωνσταντινίδου, ὁ Φωτεινὸς προήχθη εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα ὑπὸ τὸν τίτλον Σιών, ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ αὐτὸν ἐκεῖ, κατὰ δὲ τὸ 1882, αἰτήσῃ τοῦ ἀπὸ Χίου καὶ Σερρῶν μητροπολίτου Ἡρακλείας Γρηγορίου τοῦ Βυζαντίου, ἀμερίστως τιμῶντος καὶ σεβομένου τὸν σεβάσμιον κληρικόν, προήχθη ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως, ἣν ἐποίμανε θεοφιλῶς μέχρι τοῦ 1890. Ἀνεξίτηλος μένει παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἀφῆκε τὸ μελίχιον, τὸ αὐτόφρον, τὸ ἱεροπρεπές, τὸ ἀφιλόγυρον, τὸ εὐπροσῆγορον τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου, ὃς τὴν πατρίδα του θερμῶς ἀγαπῶν καὶ ἐκεῖ ποθῶν νὰ διελθῇ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου, παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν ἐκείνην καὶ ἐπὶ δεκαετίαν ἔζησεν ἐν Χίῳ, ὅπου παρῆκε τὸ πνεῦμα τῷ Πλάστῃ. Τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου τοῦ Φωτεινοῦ εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀπορροῶν παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 4909 καὶ ἀπὸ Ἰουνίου 1899 τῇ 28 δι' Αὐγούστου πρωτοκολληθεῖσαν περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἑλένης Πέτρου Σανσάρογλου, θυγατρὸς Ἰωάννου Μερκουρίου, λιθοξόου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλυτὸν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Πέτρου Ἀβραάμ Σανσάρογλου,

Διατάσσει τὴν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένην

«Εκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ἀνατολῆς» δημοσιεύσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως ταύτης,

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ προθεσμίαν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς καὶ ἐτέρων ἐκατὸν εἴκοσιν ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, καὶ

Ἐπιτίθουσιν αὐτῷ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα καὶ τέλη τῆς τε παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, εἰ δὲ καὶ τῶν διαζευκτικῶν ἐγγράφων συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἐξακόσια ὀγδοήκοντα καὶ τρία (ἀρ. 683), προκαταβλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 18 Ἰανουαρίου 1900.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Χαλδεῖας Γερβάσιος.

2

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος Π. Ὁρφανίδης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Ἄννα Σόλωνος Ἀθανασιάδου, τὸ γένος Φραντζέσκου ἐκ Φερήκιοι, ὑπήκοος ὀθωμανίς, τέως μὲν κάτοικος Διπλακιοῦ, νῦν δὲ ἀγνώστου καὶ ἐπαγγέλματος, ἔνα τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8ην εὐρωπαϊκῇ πρὸ μεσημβρίας, μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀρθμ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων κοινοποιήσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ ἐαυτῆς ἀνδρὸς Σόλωνος Ἀθανασιάδου ξυλοργου τοῦ ἐπάγγελμα, καὶ ὑπηκόου ὀθωμανοῦ. Προσεπιδηλοῦται δὲ αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὥς ἄνω ὀριζομένην δικάσιμον, ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ θεωρηθῇσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρούσα κλῆσις τρεῖς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Εκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Π(α)ρχείοις, τῇ 20 Ἰανουαρίου 1900.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Χαλδεῖας Γερβάσιος

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος Π. Ὁρφανίδης

ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Κλητεύεται ἡ Ἀναστασία Δημητρίου Κουτζούρη, ὑπήκοος ὀθωμανή, ὁρωμένη ἐκ Κίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς ὅπως τὴν πρώτην Δευτέραν καὶ ὥραν 2 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἱερατικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας αὐτοπροσώπως, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Χαχαλάμπου Ἡλ. Ἀσλάνογλου ἐκ Κιουπλίων ἐπὶ διαζεύξει ἐν ἑναντίῳ δὲ περιπτώσει ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ δικασθῇσεται ἐρήμην.

Ἡ παρούσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρεῖς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κων(σταντινουπόλει) ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Εκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Κίῳ, τῇ 8 Μαρτίου 1900.

1

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

† Ὁ Νικαίας Σωφρόνιος

Κ. Ζήκος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον πεμφθῆναι, δεχεται τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐναγοῦσης Μαρίας Ἰωάννου Μαυροθαλασσίτου ὡς νόμιμον καὶ κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐναγομένου Β. Μ. Κούρογλου ὀριστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ.

Καταδικάζει τὸν ἐναγομένον εἰς τὴν πληρωμὴν 3000 γροσίων πρὸς τὴν ἐνάγουσαν, προερχομένων ἐκ δανείου ὅπερ συνωμολογήσατο αὐτῇ πρὸς διατροφήν αὐτῆς τε καὶ τοῦ ἀνηλίκου τέκνου των.

Ὅριζει προθεσμίαν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Διατάττει τὴν δημοσίευσιν τρεῖς κατὰ συνέχειαν τοῦ παρόντος διατακτικοῦ διὰ τῆς ἐφημερίδος «Εκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ ἐπιτίθουσιν τῷ ἐναγομένῳ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν διαζευκτικῶν ἐγγράφων ἀναρρόμενα εἰς γρ. 300 προκαταβλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. Ἐγένετο ἀπεφασίσθη καὶ ἰδημοσιεύθη.

Ἐν Καρπάθῳ, τῇ 11 Φεβρουαρίου 1900.

1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Καρπάθου Ἀγαθάγγελος.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων καὶ παντὸς εἶδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.